

بهختی هـش یا کـمه ی

چەوت*2-.. نەژاد عزیز سورم

چەند و سـتگە یەکی کورت لە ژگەرەکانی دواي کـر بوونەوی
(ئاگردان) یکی دی

نەژاد عزیز سورم
بەشی دووهم

وونکردنەوه

ویستم خو نەر لەوه باخەبەر بکەم که ئەم نووسینە نە بیرەوهریه و
نە یادداشتنامە، بەو مانایە دەخواز لەم دوو ژانرەدا هەبن ..
تەنیا نووسین کە بە داوا و جەختی چەند جارە هەر دوو دـستم
(نیعمەت عەبدوڵا و تاریق جامباز) وە بـ پرژە یەکی نووسراوە تایبەت
بە تـمارکردن و دیکـمـنتـکردنی نە فیکراوانی کوردستان دواي نسکـی
سا ی 1975 که لە دووتوی کتـبـکـدا بەم دوايیه بەشی یەکی میان لـ
بـاو کردەوه.

هیوادارم لەم قاوخەدا بخو نـر تـهوه.

لەبارەي تایتـی سەرەکی نووسینە کە یشەوه (بەختی هـش یا کـمه ی چەوت)
وەک لە پەراوـزیشدا ئاماژەي پـدراوه، ئەوه ناوونیشانی
یادداشتنامەي

باوکم بوو کە نزیکەي 900 و قسور لاپەـی فـسکا بی دەستنووـس دەبوو
بە داخەوه بە هـی بـمـابـارانی خانوو و ماـمان (ناوهـاستی سا ی
(1974)

بە فـسکا کەکانی سوپای عیراق لە گەـلا هـ تیاچوو.

زـری نەبرد ئاوا ماوهی حەفتە یەکی یان دە ژـژـمه که ژـانه
دەهاتینە کەر بەلا و لەچایخانە لەگەـ برادەرانی دانیشتووی ناو شار
داده نیشتین و چەندین جار چووینە ئەو شووقە یە نیعمەت عەبدوڵا و
ئەوانی لـ بوو، وای لـ هات خەـکی دیکە شمان دیتەوه، لەوانە دـستی
دـرینم هونەر مەند حەسەن گەرمیانی که مامـستا بوو لەئامادە یی
کشتوکا و هەروەها سەید داوود که دەرچووی کـلیژی قانون بوو و
هەروەها نزار هـحمەتوـلا که ئەفسەر بوو و نەقلی وەزیفە یەکی
مەدەنی کرابوو چەندانی دیکە ی خەـکی سلـمانی و هەولـر و کەرکووک
که بـ جاری یەکەم ناسیمانن و غەریبایەتی وردە وردە لـکی نزیک
کردینەوه.

خځی ځاسته شتی به زړ و قهول شکانندن و در ځله گه ځکړدن ناخځش بوو ، که ئهمه ځه ځدایه ئه و شوځنه و هی تریش بځشاره کانی دی ، به ځام نای ځارمه وه له دوایدا پاش چه ندان سا ځکه مهینه تی خراپتر و وځرانتر به سهر نیشتمان و گه له که ماندا هات له ئه نفال کړدن و به کیمای لځدان و پاشان کاره ساته تراژیکومیځدیه کانی دوا ځاپه ځین... ئهمه ئه وسا که هځشتا ئوم ځدمان به ئاینده هه بوو به به راورد ، له نیمچه به هه شت ځکدا بووین...

ده ځځژی نه برد پاش پځکړدنه وهی زانیاری له سهر هه موومان هر یه که مانیان له فەرمانگه یه ځدانه زړاند ، من که ئه وسا ده رچووی سځی ناوه ندی بووم (چونکه خو ځندی ئران ځم بځحساب نه کړا ده نا من به حه قیقی له و ځگه یشتبوومه پځلی پځنجه می ئاماده یی) ، به (کړ ځکاری ناشاره زا - عامل غیر ماهر) له گه راجی (مه سځه حه نه قلی ځووکاب) دامه زرام .

ځاستی به هځی شایه دنامه که مه وه ته نیا من به کړ ځکار دامه زرام ، براده رانی له گه ځم بوون ، هه موویان به فەرمانبر ، ئه وهی عه سکه ریش بووایه ده یانه ځنایه سهر میلاکی مه ده نی و به فەرمانبر دایانده مه زړاند ، وه ځکه به نمونه ملازم شوان (عبدولئلاه احمد) که ده رچووی کځلیژی سهر بازی بوو هځنایانه سهر میلاکی مه ده نی... من له فەرمانه که مدا وه ځکړ ځکار زړ ماندوویان ده کړدم له و شوځنه ځځځانه پځنج تا شهش ئامانه (پاس) ی گه وره یان پځده شوو شتم و پاک ده کړده وه ، ده وام ځکی زړ ، معاش ځکی کم ته و او هیلاکیان کړدم ، به رپرسی گه راج تا بځلی کابرایه کی تځوهات و خځبه زلانی توند بوو نه ځهر له گه ځمن به ته نیا ، له گه ځه موو کړ ځکاره کان و ابوو .

باره که وا ځځیشت ، ئواران که ده گه ځامه وه ئوت ځل ، چونکه ئهمه پاش دامه زړاندن ځځگه یان پځداین بځینه ناو شار ، هه بوون چوونه شووقه هه شبوو چووه ئوت ځل ، من له ئوت ځلی (شه یانی) بووم" ئوت ځلی ځکی بځپله بوو له لاک ځان ځک ، هه ند ځکوردی تریشی لځبوو ، ئواران به جهسته یه کی ماندوو ده گه ځامه وه نا ځکی ها که زایم له چځشتخانه یه کی نزیک ئوت ځل ده خوارد و ده چوومه وه ئوت ځل ، ئیتر تا وه ختی خه وتن لای من باس هر باسی ئه و کابرای به رپرسی گه راجی پاسان بوو ، که چځن ځځگه چاره یه ځبد ځزمه وه نه قلی شو ځن ځکی ترم بکه ن...

ئیتر کړ ځکاری ناشاره زای ئه وسا ، خځی چی و به نه قل چی له مه سه له که ده گځځځ ، به ځام من هه میشه وام لځک ده دایه وه بچمه هر شو ځن ځک باوه ځناکه م به رپرسه کهی وه ځکه به رپرسی گه راجی (ئامانان) پاسان بځ ، ئه وه ها دځځه ق و خځپهرست و خځبه زلزان و تځوهات. به و جځره مامه وه ځځځځانه به تایبه تی به نیعمهت و ملازم شوانم ده گوت ، چ ده بځ ئه گهر ده وام نه که م ، ئه وانیش هه موو جار ځبه وه ساردیان ده کړدمه وه که

ماوهیه کی دی سه بر بگرم تا بزانی به ڪو دهروویه ڪ بکر تهوه و بمان گه ڏهنهوه کوردستان.

منیش ده مگوت وایه (ئه گهر له من نه دهن له حمه دی برا بدن ، له من وایه له جه وای ڪای ڏه دهن) ، ئه وان ڄایان له چاو ڄای من خاش بوو ، چاره کی منیش مان دوو نه بوون به پاس شوشتن ، بهو ڄاره ههفته و مانگ تپه ڀین تا ڏڙ وهك خدری زینده پار ڙگارمان ل پیدای بوو ، هه مان پار ڙگار که منی له گه ڏسه عدی بینی بوو ئه وهی وهك ده ڀن له خانووه قو هکانی عوتشی به سهر دانی به سهر کردنه وهی فهرمانگه کان ها تبوو...

ئمه ، کر ڪاره کانین ڪردهوه ، هه موومان جلوه رگی کارمان له بهر بوو که بریتی بوو له به دلهیه کی م ر ، جزمه یه کی لاستیقی تا ڄکان ، پار ڙگار دایه ره کهی هه موو به سهر کردهوه ، ڪا برای بهر پرس له پاش پار ڙگار نه وه ڪی تر بوو ، ئه وه نه بوو که غه دری له ئمه ده کرد و ڏانه هه رکر ڪار ڪی لانی کهم چوار پاسی پ ده شوشت ، پار ڙگار ز نه مایه وه ، خای هه دایه ره کهش گه راجی پاسی مه سه حه هه ر بایی ئه وه نده بوو ، من هه ر له فکری خ مدا بووم ، پی بی لم پی نه لم ، دوا جار جورئه تم دایه بهر خ لم و ڪ نه هه ویه کی ڏ ڙنامهی (التاخی) م پی بوو دهرم ه نا و له ده ستم گرت و به ره و ڏووی پار ڙگار که تازه خریک بوو خوا حافیزی ده کرد ب وا وتم (ئوستاز ... العفو) مام ستا ببوورن ... ئاوی دایه وه پش کهی به بیرم ه نا یه وه که من له گه ڄه ماعه تی د. سه عدی غه ربین (من الاکرد العائدين) ئه وه ناوه سمیه که مان بوو ، یه کسهر وتی (تفهزه ڀیبنی) فهرموو ڏه ، وتم ئوستاز استی من کاتی خای ڏ ڙنامه نووس بووم له ڏ ڙنامهی (التاخی) ئستاش پ مخ شه جه نابت لوتف بکه به ڪو ل ره نه قلم بکه ، یه کسهر وتی باشه ، ئه و ڏ ڙه پ ڄ شه ممه یه ڏ ڙی شه ممه وه ره پار ڙگا ، وتم ئه گهر وه رقه یه کم بده ن نه بادا نه ه ڏن. به که س ڪی که له گه ی بوو وت وه رقه یه کی بده ی وایزانم سکرته ری بوو... ئه ویش ده ست به ڄ وه رقه ی ب نووسیم پاش ئه وهی ناوی س ڀینه ی ل پرسیم.

پار ڙگار ڏ ڀشت ، ئینجا ما ڪا برای که لله ب ره ، بهر پرسی گه راج ل م دهر بووه وه ، ت ڄن به ب پرسی من قسه له گه سه یدولم حافیز ده کهی و شتی له و بابه ته ، ئه واره پاش دهوام براده رانم بینی و مه سه له کم ب ڳ ڏانه وه و او ڙم پ کردن که دوو سبهی شه ممه چی بکه م و چی ب لم باشه ، به هه ر حا شه ممه چوومه پرسگی پار ڙگار و کاغهزه کم پیشاندان یه کسهر منیان ناره لای یاریده ری پار ڙگار...

هه ر لای سکرته ره کهی ئه وهی ل پرسیم که تا چه ندت خو ڏندووه ، کهی له ئه ران گه ایته وه و شتی له و بابه ته ، من ئه وسا وهك وتم س ناوه ندیم ته و او کرد بوو ، بوو بووم به چواری ئاماده یی ڪا برای

سکرتږی یاریده ری پارږزگا بږ کاروباری ناوڅه که نهوسا ئیداره ی
محملیان پږ دهگوت و گهراجه که ی پاسانیش سهر بهو بوو .
سکرتږر چووو ژووره وه پاش ئاوا چاره گډک بیست دهقه هاته وه جځی خځی
و وهره قه یه کی دامځ و وتی بیه بږ زاتیه ، لځی نووسرا بوو (بناء
على امر السيد المحافظ يعين نژاد عزيز قادر من الاكراد العائدين
فى الادارة المحلية حسب الاصول والقوانين) ، ئیمزا و ابزانم یاریده ری
پارږزگا کردبووی ، ئیتر لهو ځځه وه من بووم به فرمانبر له
ئیداره ی محلی که ربه لا به ناو نیشانی (کاتب) .

استی سهره تا زږرم که یف به خځه ات که مږز و کورسیه کی ئاسنیان
پږدام ، له گه ځځ دوو که سی دی که یه کځکیان دیار بوو شیوعی بوو ،
ئاخر نهوسا هځشتا جه بهی شیوعی و به عسی بهر قهرار بوو ، زږر جارن
ځځژنامه ی (طریق الشعب) ی ځځژانه ی ده هځنا تا نهو کاتهش ههر (جه بهی
وه ته نی و قومی ته قه دومی) بوون له گه ځ به عسیان ، نهوی تر
فرمانبر کځی بږ وهی بوو ته نیا خهریکی ئیش و کاری خځی بوو...

که منیان لهو ځځ دانا له لایه ن بهرپرسی خځه تییه وه پځی وتن (نهوه
فځانی کوځی فځانه من ئیخواننا نه لئه کرد نه لعائونه معین جدید
راح یشارککم الغورفه) نهوانیش یه کسر به خځریان هځنام و دوا ی
نهوه ی بهرپرسی خځه تی ځځی به خوا چا و ئاویشیان بږ داوا کردم...

نهو ځځژه درځ چا نییه خځم نهختځ له بهر هځږی پاشایه کی سهر
تهختیدا دهی ، حهزم نه ده کرد دهوام تهواو بږ هه ندهم لځ خځش
هاتبوو ، ئځواره که براده رانم بینى بږم گډځځانه وه زږریان پږ خځش
بوو ، ههر نهو ئځواره یهش هونه رمه ند حهسن گهرمیانی دځستی دځرینم
بینى ، ههروه ها دووسځ که سی تازه ی تر یه کځکیان سهید داوود که
پارږزهر بوو خه ځځی ههولږر بوو ، چند که سځکی خه ځځی سلځمانیشم
بینى ځ استی ناوه کانیانم بیر نه ماوه و ابزانم یه کځکیان ناوی دلږر
بوو...

من زیاتر له شهش مانگ بوو گه ځځابوومه وه خه بهری ما ځیم نه دا بوو ،
حهزم نه ده کرد ، چونکه له خځمان دځنیا نه بووین ، نهوان دوو چاری
مه ترسییه کځ بنه وه ، به تاییه تی که ما ځیشمان ده مزانی هځشتا
له گه ځځا یه ، که نهو ځځچاودږریه کی وه کځبیستبووم زږری له سهر بوو
به حوکمی مځژوو و جواغرافیای شوځنه که ..

بهو جځره بهردهوام بووم له دهوام ، ته نانهت له بهر خځمه وه ده مگوت
ئای که وه زیفه ی (کاتب) یه تیش خځشه ، استی نه گهر ځځژځ چند
نووسراو ځځی فهرمیم نووسیبا یاخود بمنووسیبا وه ، کارځکی لهو
چه شنه زه حمه تم نه بوو له چاو گهراجه که تهواو وه کځپاشای سهر تهخت
وا بووم.

ځځژگار ځځی تهواومان به سهر برد بهو شځوه یه ، من ههر وه کو جارن

ئواران له گه براده ران شه ویش له ئوتلی (ئه لشی بانی) ، هه ند
له براده ران چوو بوونه ئوتلی دی که له مهرقه دی ئیمام عه باسه وه نزیك
بوو به ناوی (ئوتلی افدین) استه نرخی گرانتر بوو نه خت ، به ام
به هی براده رانه وه هزم له بوو منیش بچم به ئه و ، ئه وه بوو
شته کانی خم ده جانتای هاوشت ، هاتمه بهرده م خاوه ن ئوتلی که
به خلی له سهر مزی ده خيله داده نیشت ، وتم : ببووره حیسابی من چه نده ؟
وتی : خیر به ده یی ؟

وتم : به ده چمه لای چند براده رانك ، به ام نه مووت به ئوتلی
افیدین...

وتی : کاکه ئمه له ئه منه وه ئاگادار کراینه وه که قه ده غه یه به
ئیحازه ی ئه وان له م ئوتلی له یی .

کا برا له نیاز پاکی خلی نووسراوه کی پیشاندام ، منیش پم وت باشه
ئه و نووسراوه م بد تا مراجه عی پم بکه م و ئیحازه که وه ربگرم ، خوا
هه لناگر پم دام ، که ئستاش نووسراوه که م پاراستوو (نووسخه یه کی
له بهر گیراوی له گه ئه و نووسینه دایه) .

به ههر حا مه سه له که م به براده ران گه ایه وه و یه کیان وتی له بیرم
نه ماوه ک بوو ، به ئه وانه ی دایه ره نا یی که له ژوو ره وه
له گه تن ، به کو ئه وان که سلك بناسن ، به یانی زوو له گه ده وام به و
دوو که سه م وت . که وتم یه ک کیان دیار بوو شیوعی بوو... ئه وی دی
به حیساب به ده خل بوو ، یه کسهر هه یدای وتی : (ئانی ئه دبرلك
کاکه... تده لل) ، من به ت جه جه ده که م کاکه . ت ئه مر ده که ی . خوا
هه لناگر دوو س ئه ی نه چوو ، کا برای خاوه ن ئوتلی ها ته لام و
پم وتم (به لله غونا) واته ئاگاداریان کردینه وه ئستا ده توانی
به یی کاکه) له گه کده داوی له بوور دنه وه به ده ست من نه بووه و
ئه مر بووه .. تاد .

ئیترا له و ئه وه پاره ی له سهر م بوو له ئوتلی (ئه لشی بانی) دام و
گواسته مه وه ئوتلی افدین ، له چاو ئوتلی ئه لشی بانی پاک و ته میزتر
و به خزمه تر بوو... له سهر شه قامی سه ره کیش بوو نزیك مهرقه دی ئیمام
عه باسی بوو ، که هه میشه زیاره تکاری به ده هاتن... ز له براده رانیشت
له و ئوتلی له گیرسا بوونه وه ، ژیا نمان ببوو له ده وامه وه به ئوتلی و
چشتخانه و ئوتلی و نووستن و ده وام...

جار نا جار به ئیحازه سه رمان له به غذا ده دا و ده گه اینه وه . ئستاش
له بیرم نه چوو هه شوک من و ملازم شوان و ده سه عدی و مارف ژاژ ه یی
چوو بووینه تو ریج له یانه یه کی تو ریج که برایانی ئزیدی به یی وه یان
ده برد . دره نگیش بوو زوو نه بوو ، به یانیشت ده واممان هه بوو ، وتیان با
سهر کی به غذا بده یین ، من وتم کو ه باوکتان چا ، دایکتان چا به یانی
ده واممان هه یه ، ئه وان وتیان ههر ده چین له به غذا وه ده گه نه وه

که ره به لا... وهك عادل ئيمام ده... (أسروا الحاحا) چووين، گه یشینه به غذا ز... ره به مان خه ومان ده هات، ب... یارماندا بچینه ئوت...ل، پ...م وتن براینه ئاخر من هیچ ههویه و ئیجازه و ئه مانهم پ... نییه، ئه وان ههر یهك ك... نه ههویه کی پ... بوو، منیش ك... نه ههویه کی نو... نه کراوهی ...ژنامهی (التاخی) یم هه بوو، به...ام له لایهك نو... نه کرا بووه وه... پ...شم نه بوو له جانتا که مم دانا بوو له که ره به لا....

د. سه عدی که خاوهن ئوت...له که داوای ناسنامهی ل...کردین، یه کسه ر وتی : (انی د. سعدی عمید کلیه الزراعة) من د. سه عديم ...اگری ك...لیژی کشتوکا...، ههویهی خ...ی دای... و ئینجا وتی ئه مهش کو...مه (واته من) ئیتر کا برا قسهی نه کرد.

شه و ههر ئه وه ندهی به به ره وه ما بوو نهخت...ك نووستین و خ...را ب...ت...شت به ره و گه راجی عه لاوی و گه...انه وه ب... که ره به لا... کار...کی عه به سی بوو کردمان، پاشان ماوه یه کی ز...ر بوو ...هخنه مان له خ...مان و ئه و براده رانه گرت که (ألحوا اسرارا) ب... چووين، تا وای ل...هات، ئه گه ر ...ژ...ك یهك...ك پ...شنیازی چوونه تو...ریجی بکردا بووا یه من ده مگوت به و مهرجهی د...م پاشان به غذای له گه... نه ب....

تا ده هات ناوه ناوه کوردمان ده دیتن، تازه هاتوو و ک...ن، ناسیاو و نه ناس، کار و ژیان به و ...هنگه به ر...وه ده چوو، تا ...ژ...ك (ئه مر ئیداری) یه کیان ب... ه...نام منیان به ته نیا نه ق...ی (کت...بخانهی گشتی) پار...زگای نه جهف کرد بوو، ئه وسا کت...بخانه گشتیه کان هه موویان سهر به ئیداره ی محله ی بوون، وهك ب...ی خ... و د...م به سه ردا کرا ب...، پاش ئه وهی هه و...کی ز...رم دا ب... سوود بوو، ناچار (ئینفکاکیان) پ... کردم و ئ...واره براده رانم بینى له وانه ملازم شوان و نیعمهت عه بدو...ا و حه سه ن گه رمیانی و حاکم ت...فیق و صادق و نزار ...حه مه توو...ا و ش...رزاد جو برائیل که هه موویان له چایخانه یه کدا بوون، ئه وانیش که خه به ره که یان بیست پ...یان ناخ...ش بوو ل...ك داده ب...ن، به...ام چاره یه کی دی نه بوو، ...استی ملازم شوان ته کلیفی له د. سه عدی کرد به و سیفه ته ی کاتی خ...ی مام...ستای پار...زگار بووه، به...ام د. سه عدی له گه... ئه وهی ز...ریشی پ... ناخ...ش بوو که نه ق... کراوم، به...ام وتی ب... سووده و نایکه م، به و ج...ره خوا حافیزیم ل... کردن، ب... به یانی که من هه ستام ئه وان چوو بوونه ده وام...

که لوپه لی خ...م خ...کرده وه به ره و گه راج سواری پاس...کی دارین بووم، ههر خ...م حه زم کرد ده نا (18) نه فه ریه کانی ش هه بوون" ئه و پاسا نه (دهگ ئه لنجهف) یان پ... ده گوت، دونیا یه کی سه یره له ناوه وه، تا گه یشینه نیوهی ...، که ههم پ...یان ده گوت (خان النص) و هه میش ناوه ...هسمیه که ی (ناحیه الحیدریه) بوو، ههر ئه و...ش بوو له هه رای ئه و سا...ی شیعه کان دوو چاری ب...ردوو مانى ت...پ و ف...که هات، به ههر حا...لای

چـشتخانـه يـهـك وهـستاين كه تكـه و كهـباب و ئهـوانهـي ههـبوو من جگه لهـوهـي تـشتم نهـخواردبوو ، ههـموو ههـناویشم لهـگهـ تاسهـي پاسهـكهـدا هاـتبوو خوار، برسـيم بوو، نهـفهـركـ كهـبايـي مستهـحهـقم خوارـد پاـشان چايهـكيشـم كرد بهـسهـرا بهـجگهـرهـيهـكهـوه، پاسـزـري پـ نهـچوو ئـگهـي گـرتـهـوه بهـر ، ئاوا دواي (خان النـم) نـيو سهـعاتـكـي پـچوو گهـيشـينه نهـجهـف.

نهـجهـف وهـك كهـربهـلا نهـبوو، شارـكـي پاـك بـ شهـقامهـكاـني نهـجهـف بـسهـر و بهـر دهـهاتـنه بهـرچاو ، ههـروهـها ئوتـلهـكاـني نهـجهـف ، جگه لهـوهـش بهـهـي گـگـهـستاـنه گهـورهـكهـيان كه هـنگه ئـستا ئـووبهـري بهـقهـد شارـكـي كوردستان بـ ، شارـكـي كهـئيب بوو ، دانـيشـتووـانـيشـي ههـر بهـو شـوهـيه ، لهـگهـ ئهـوهـشـدا لهـ ووي فهـرهـهـنگـيهـوه بهـتايبهـتي فهـرهـهـنگـي ئيسـلامي و بهـتايبهـت فهـرهـهـنگـي شيعه مهـززهـبهـكان ، ههـرچهـند لهـووي كـمهـايهـتـيهـوه دواكهـوتـني بهـئاـشـكـرا پـوه دهـبينـدرا ، بهـدهـگـمهـن ئاـفرهـتي سـفووري لـ دهـبينـدرا ، لهـبهـرا بهـردا چهـندـين چاـپـخـانهـي تـدا بوو ، كـليـژي (فيقيه)ش كه شايهـدنامـهـي بهـكالـريـسي دهـدايه دهـرچووـانيـ.

من بهـخـم كـشيعـري يهـكهـمم لهـنهـجهـف لهـچاـپـخـانهـي (النعمان) چاـپـكرد ، ههـرچهـنده چاـپـخـانهـيهـكي دواكهـوتوو بوو ، بهـئـام بـ ئهـو سهـردهـمه خـراپ نهـبوو ، جگه لهـوهـي نـرخـي چاـپـكـردـنـيشـي تـدا لهـچاو چاـپـخـانهـكاـني بهـغـدا ههـرزانـتر بوو.

سهـرهـاي ئهـوهـش من بهـهـي هاـتـوچـووم بـ ئهـو چاـپـخـانهـيه، زـر شاعـير و نووسـهـرم ناسـين ، لهـوانه خـوالـخـشـبوو (مستـهـفا جهـمالهـددـين) خـاوهـني ديـوانـي (عيناك والـلـحـن القـديـم) كه مامـستـاش بوو لهـكـليـژي فيقه ، ههـر بهـبـهـي چاـپـكـردـني يهـكهـمين كـشيعـرم لهـ ساـي 1977دا لهـو چاـپـخـانهـيه ئـژـ خـاوهـني چاـپـخـانهـكه ، ژوورـكـي پيشـانـدام سهـرتاـپـاي كـتـابي گهـورهـي بهـرگ نهـكـراو بوو ، وتـي كاـكه ئهـوه ههـزار كـتـابي شهـرفـناـمهـيه بهـكوردـي كاـتي خـي بـ(كـي زانـيارـي كورد)م لهـچاـپـداوه ئهـوهـندهـي لـ ماوهـتهـوه تا ئـستـاش نهـهاـتـوون وهـريـبـگـرنهـوه ، پاـرهـشـيان نهـداوه ، دهـتـوانـي كارـكـ بـكهـي خهـبهـركـيان بـدهـي ، منـيش قهـولـم پـدا لهـيهـكهـمين سهـردانـم بـ بهـغـدا پـيان دهـم ، وتـي بـ تهـلهـفـنـيان بـ ناكهـي ، وتم باوهـ بـ كه تهـلهـفـنـيان نازانـم چهـنده ، وتـي ئهـگهـر كهـسـكـ بناسـي من بـت پـهـيدا دهـكهـم ، وتم باشه ژمارهـي بهـدداـلهـكهـم بـ پـهـيدا بـكهـ ، من استهـوخـ تهـلهـفـنـيان بـ سهـرـكـي كـي دهـكهـم ، يان استـر سهـرـكـي دهـستهـي كورد لهـ كـي زانـيارـي عـراق ، كه ئهـو كاـته وای لـهاـتبوو، ئهـو دهـميش مامـستا مهـسعوود مهـمهـد بوو.

من ئـژانه بـ چاـپـكـردـني كـشيعـريهـكهـم سهـردانـم دهـكرد بـ ههـهـچـني و ئهـوانه، بهـيانـي كه چووم ژمارهـي بهـدداـلهـي كـي پـهـيدا كـردبوو.

به ته له فڼې نې چاپخانه ژماره کم لږدا ، ديار بوو به دداله به عره بی جوابی دامه وه ، وتم ئه گهر بکر ده مه و ځسه له گه ځو ستاز مه سعوود سر ځی هه یئې کوردی بکه م ، من فڼا نم له نه جه فوه ځسه ده کم و کاره کesh په یوه نډیداره به ده سته ی کوردی کښکښکه وام وت یه کسر ته حویلی کردم ، مام ځستا مه سعوود ځی وه ځلامی دایه وه ، یه کسر به کوردی وتی فهرموو ، وتم مام ځستا من ناوم نه ژاده ځا و حیکایه تی ئه وه نده دانه ب ځ بهرگه ی شهر فنامی مام هه ژار له چاپخانه ی (النعمان) له نه جه ف که وتوه ، وا دیاره پارهی نه دراوه ، ب ځ یه بهرگیشی تڼ نه گیراوه ، به پځو یستم زانی ئاگاداری جه نابت بکه مه وه ، پاشان وتم ئه گهر ده کر ځ ځ تان ځسه له گه ځ خاوه نې چاپخانه بکه م ، ئه وه تا له ته نیستم له گه ځی بځ ځ ځ نه وه ، چونکه زځر ئیلحاحی له من کرد ، ژماره ی به دداله ی کښکښکیش هر ځی ب ځ پیدا کردم ، ئیتر من گووشی ته له فڼې نه کم دایه ده ست ئه بو نازانم چی ، بیرم نه ماوه ، واته خاوه نې چاپخانه چونکه بیرم نه ماوه ، پځم وت ئه وه ځو ستاز مه سعووده ځه ئیسی هه یئې کوردی مجمع .

وا دیار بوو پاشان به ماوه یه کی کورت لږ نه یه ک هاتبوون کتځبه ب ځ بهرگه کانیا ن بارکردبوو و حقه ی کا برای چاپخانه شیان دابوو ، خوا هه ځناگر له چاکه ی ئه وه خاوه نې چاپخانه له چاپکردنی کځ شیعری یه که مم خاتر ځکی چاکی گرم .

ځاستی له چاپدانی کځ شیعری یه که مم له چاپخانه ی (النعمان) له نه جه ف حیکایه تڼ که یه کیشی له پشته ، چوون له هه مان وه خت بوو پځم باش بوو به سریدا تڼ نه په ځم .

ئو کاته ی ئځمه ب ځ ناوه ځاست و باشووری عیځاق نه فی کرا بووین ، به ه ځی ئه وه ی مووچه یه کی دیاریکراومان هه بوو ، به حا ځ به شی بخځوبځی ده کرد به تایبه تی ب ځ من که به شایه دنامه ی سځی ناوه ندی دامه زرا بووم ، چ جای ئه وه ی بیر له چاپکردنی کتځبان بکه ی نه وه . .

له و کاته دا بیرم ب ځ ئه وه چوو (کځری زانیاری کورد) وه ک ده زگایه کی کوردی

که دوو سځ چاپکراویم له و شځوه یه دا بینې بوو پځ شکځشی ئه و ځی بکه م . له و ده مه دا کځ ځ به دوو بژارده یارمه تی نوو سه رانی ده دا ، یه کیان چاپکرن بوو

وه ک بځاوکراوه ی ځځیان ، ئه وی دیکه یان ده سگیر ځی (تعضید) بوو . . منیش به پځی ئه و یاسا و ځځسایانه ی کځ ځ کاری پځ ده کردن بردم و پځشکه شم

کردن ، پاش ماوه یه کی زځر که کځشعیره کم به هر جځرځک ب ځ خستبووه ځ زځر چاپ دوا ی ب ځ هیوا بوون له وه ځام که دوا یی وه ځامیان به نه رځنی دامه وه ، به و مانایه ی نه ده توانن چاپی بکه م و نه یارمه تی

له چاپدانى بدهن ..

ئەو لە وەخکدا وەکات هەر لە کەشیر دوو کەشیری دى چاپکرا بوون
کە لەو ئاستەشدا نەبوون لە دەزگایەکی وەک کە ، کە هەمیشە شایەدى
باشى لەم بارەیهو بە دراو و دەدر چاپ بکرن ، هەر ئەوێش بوو
ئەنگیزەى ئەوێ بىر لەو بەکەمەو .

لەو ئاستەشدا کە بە هیوا بووم لە لایەك هەو م دا قسە لەگە خاوەنى
ئەو چاپخانەیه بەکەم کە پشتر بە هەى چەند برادەر کەو بەینیووم ،
بەوێ چاپخانەیهکی ئەگەرچی دواکەوتوو بوو بە م زەر هەرزانتەر بوو
لە چاپخانەکانى بەغدا ، بە من یەکاویەك بوو

لە لایەکی دى لەبەر کشامەو نامەیهکی ئاما گەلیم ئاستەوخ بە
سەرکی کە مام ستا مەسعود مەمەد نووسی ، کە تا ئەو کاتە
نەمدیبوو تەنیا لە گەى کتەب و نووسینەکانیەو ناسیبووم .

پاش ئەوێ کەشیرم (کە یەکەم کەشیرمە) لە چاپ بوو ، منیش قسەم
لەسەر داوای خاوەنى چاپخانە بە تەلەفۆن وەك کوردکی جنووب لەگە
مام ستا کەردبوو لەبارەى ئەو هەزار و هەندە نووسخە بەرگەنەکراو
حەقنەدراوێ (شەرەفنامە) ی

مام هەزار ، کە هەر ئەوێش وای لە خاوەنى چاپخانە کەرد لە نرخى لە
چاپدانى کەشیرەکەم خاترکی چاکم بگر ، چونکە بە ئەو کە بە حەقى
خەى گەیشتبوو وەك ئەو و بوو پارەکەى لە نەبوونەو بە
هاتبەتەو ، سەربارى ئەوێ لە کە داکردنى ئەو حەمکە نووسخەیهش
بوو وە کە بە نزیکى دوو سا بوو جەیهکی زریان لە چاپخانەدا
گرتبوو .

نامەکەم بە سەرکی کە نووسی .. ماوێهکی تا ادەیهك زەرى
بەسەردا چوو ئۆ وەختى دەوام بە پستە نامەیهکەم لەبارەى
لەچاپنەدانى کەشیرەکەمەو لە خودى سەرکی کە م . مەسعود
مەمەدەو پەگەیش ..

ئەمەى خوارەو دەقى نامەکەیه (*) :

((مژوو : 20 \ 2 \ 1977

برای بە ئۆز کاکە نەژاد

دوای ساو

بەیندکە نامەى مژوودارت ، 22 \ 1 \ 1977 ، م پە گەیشتو . .
هەم گرتبوو بە هەلکی خشتر لەوێ کە بە عادت بەم ئۆ دەکەوت ،
تا کو لە بارکی نەفسى

ئارامدا وەرنامەکەى بدمەو و بەتى بندەرم . . تا ئیم ئۆ لەگە چەند
برادەرکی خەوێست و قەدرى قەدرزاندە دوبارە بە خەم و ،
یەکمجاریش بە ئەوانم خوێندەو

چی له و نامه یه دا نـ سراوه جـی خـیه تی . . هه مومان مافی گله ییمان پـ دایت . .

له گه ئه مه شدا ده مه و دـ نیات بکه م ، بـ یاری کـ له بهر هیچ نیاز کی تایبه تی

وه یا تـ بینی لاهه کی نه ها تـ ته به ره م : بـ یارـ که و وه هه زارانی تری ئه م جیهانه پان و بهرینه دهرده چن به و جـ ره ی که دهیزانیت . . براده رانی که نامه که تم بـ خوـ نندنه وه کـ بـ ته ههسته وه ر بون و تا بشـی رایان

له نووسینه که ت بو ، ته نانه ت گوترا تـ نوسه ری پتر له وه ی بوـ بیت . .

به هه رجا و به پـی هه ند قسه ی ناو نامه که ت، ئـ مه ی ئه م به ره ی دولایه نی وتووـ ژ که خـت لایه نه که ی تری ، وامان زانی که بارمته یه کی ئـ مه بتوانین پـ شکه شی بکه ین به شـ کی گرنگی ئه رکی له چاپدانی شیعه کانت که م ده کاته وه . . من خـ م (10) دینارم به بهر خـ م خست ، د. عبدالرحمانی حاجی مارفیش (10) دیناری بـ خـ ی ناوهـ نا ، براده رانی تریشش ئاماده ی یارمه تین . . سه ره رای ئه مه ، له پاشماوه ی هه ندـ مامـ ته تی لـ ره به پـ شه وه ش میقدارـ کـ کاغه زمان لا ماوه ته وه به بهر یه وه هه یه ، وه یه کی تر له سه ختی کاره که ت ببـ ، جا ئه گه ر له برایه تی خـ ت راده بینیت ئه م خزمه ته بچوکه له براکانت قبوـ بکه یت ، تکایه ، خه بهرم پـ

بده وه تا کو خزمه ته که پـ شکه ش بکه ین . . ره نگه له حاـ ی قبوـ کردنتدا پـ ویست بـ ت خـ ت یاخود باوه پـ کراوـ کت بـ ته لامان بـ بزافتنه وه ی کاره که . . تا ئه و رـ ژه ی نامه ی قبوـ کارانه و برایانه ت پـ م ده گاته وه به خوات ده سپـ رم ئاواته خوازی خـ شی و به ره و پـ ش چـ نتم . . دـ سـ زت

مسعود محمد)

(*) ده قی ده سختی نامه که له گه دیکـ مـ نته کان داندراوه .

له وساو ه پاش نامه یه کی دیکه ی من له وهـ امی ئه م نامه یه که به و مانایه م نووسیوو:

(جه نابی مامـ ستا سوپاسی ههـ وـ ستی بهـ زتان و هه موو ئه و مامـ ستا بهـ زانه ده که م . . بهـ زتان به و نامه یه لوتفتان بـ بهنده نواند ، بهـ ام مامـ ستا به داوای لـ بووردنه وه من سواـ م نه کردووه ، من داوام له ده زگایه کی کوردی کردووه که به مافی خـ مم زانیوه داوای لـ بکه م ...)

هیوام زـ ره ئه م نامه یه له ئارشیفی کـ یا هی مامـ ستا (ئه گه ر

هه یبووب) ما ب. .

لهو. . ژوه دوای ئه وهی له باره گای ک. به دیداری مام. ستا شاد بووم تا وه فاتیشی هه میسه سهر دانیم ده کرد ، ته نانهت که له به غدایش له زانک. ده مخو. ند

له ما. . شیان سهر دانم ده کرد ، ته نانهت پ. شنیازی دامه زراننده وهی ک. ی زانیاریش پاش .اپه. ین که سهر. مسعود بارزانی ز. ری له سهر سوور بوو و هه موو ئاماده ییه کی دهر ب. یبوو ب. دامه زراننده وهی و فرههم کردنی پ. داویستی و ه. نانی خه. کی شارهزا له ههر چوار پارچه ی کوردستان ههروه ها له ناو هه نده راننشینان(کاک محه مه دی کو. یان ئاگاداره) به من سپ. ررا به جه نابی .ابگه ی. نم. .

به. ام پاش ت. په. بوونی نزیک ی چوار مانگ ، ب. س. راخی پر. ژه که له ما. ی م. ئه مه دی خزمیان بوو له هه ول. ر به تایبه تی چووم به بیرم ه. نایه وه ، به داخه وه به ه. ی ک. مه. ک. ئه گهر ، که ئ. ره ج. ی باسکردنی نییه وه. ام. کی ئه ر. نی له و باره یه وه نه دایه. وه.

به ههر حا. له نه جه ف ئوت. ل. کم هه. بژارد له سهر شه قامی سهره کی بوو ، له دهره وه دا خا. ن دیار بوو ، ههر چه ند له ناوه وه به و ج. ره نه بوو ، نرخ ی مانه وهی تا .اده یه ک ب. ئه وسای من که مووچه که م مانگ. له به ینی سی و پ. نج دینار بوو له بار بوو ، وایزانم ئوت. له که ناوی (الغدیر) بوو ، ئه وهی باش بوو ژووره کان بالک. نیان هه بوو به سهر شه قامدا ده یان. وانی ، ئ. واران تا دره نگان ی شه و نیمده ر. کم .اده خست داده نیشتم ، ووناک بوو ، ده متوانی به شه وقی دارت. له کانی شه قامیش بخو. نمه وه ، ئ. مه و مانان چیتزمان هه بوو له غه یری خو. ننده وه ، دوای ده وام وه ختی پ. ب. و. نین ، ههر چه نده خو. ننده وه ده م. ک بوو ب. من ببوو به خو. .

له براده ره کانم دوور که وتمه وه ، که ئ. واران له چایخانه دا ک. ده بووینه وه ، ئه و شه وه به خه یا و خه یا. پ. ناوی ز. ر خه وتم.

به یانی زوو هه ستام و نان و چایه کی به په له م له چایخانه یه کی ته نیشت ئوت. ل خوارد ، ههر دو. ن. ناو نیشانی (کت. بخانه ی گشتی نه جه ف) م وه رگرتبوو ، دوور نه بوو به پ. یان چووم ، گه یشتمه کت. بخانه و به. وه به ری کت. بخانه نووسراوی نه ق. ی ل. وه رگرتم و ده ست به ج. (موباشه ره) ی به نووسراو. ک ب. نووسیم و خوا هه. ناگر. به. زه وه که زانی کوردم پ. شوازی ل. کردم ، ز. ر له من گه وره تر بوو به باو کم ت. ب. به با پیرم ده شا ، من ئه وسا ته مه نم ده وری 20 سا. ده بوو. .

کت. بخانه ی گشتی نه جه ف هه زاری به ره زاری بوو ، چه ند (کاتب) کی دیکه ی وه ک من ب. جگه له به. وه به ر کاریان ت. دا ده کرد ، به. وه به ر ههر چی چ. ن. ک بوو ج. یه کی له قوژبن. ک ب. کردمه وه و م. ز و کورسییه کی ئاسنیان ب. دانام ، وا دیار بوو به یه ک. ک له کاتبه کانی وت ئیش و

کاری ئېلېرې فېرې بکې ، له ټووی داځې کړدنې کتېب و خواستن و گه ټاندېه وې بې شوېنې ځې چېن داده نرېنه وې. هېروېها ټمار کړدن و ژماره بې دانان به پېی ناوېرېک و دانېری کتېبه کې ، ماوې شېش مانگېک له وې مامېوې ، له هېموو ټو ماوېه دا ژيانېکې ټټنېم به سېر بر د بېه شتېک نېه شايېنې گېټې ټانېوې بې له وې به دېر څېکې (نه جېف م زېر بې سېروېر دې له ټووی پېوېندې و شېرازې کې مېه ټېه ټې ، له لايېک ټيدې دېنېان دې کړد وېکې دې دېمېنې له هېسوکېوت و بازې و گرانفېرېشې و و نېفاق و هېرچې خوا پېی ناځېش بوو ټوېه ټيان دې کړد ، تېنانت له گېټې ستانېش کې بې يېکېم جارم بوو بېنېم نوو سېنگې ناسْتن (مکاتې الدفېن) وېکو نوو سېنگې عېقارات هې بې ، دېمېنې دېسنو ټيان به پېرداځېک ټاو هېدېگرت ، تا جارې به يېکېانم وټ ټوېه چېن به پېرداځېک پاک دېبنېوې ، باوې بکېن گېټېه به قسېکېم هات !! به ټام له وې ماوېه دا به قېد سې چوار سې کتېبېم ځو ټندنېوې ، کې کې شېعېرېکېشم دېرچوو دونيا يېکې که يېفم ځېش بوو. هېرچېندې کې بېاو بووېوې بايېخې زېرېشې به هېردوو ديو له ټټنېامې و گېقارې کور دېيېکېانې ټوسا پېدرا ، به ټام دواي چېند سې ټټکې هېستم کړد پېلېم کړدوې له چا پکړدن...

به هېر حا ټ دواي چېند مانگېک دېنگې ټوېه بېاو بووېوې کې کتېبځانې له (ناحيېه عېبېاسيېه) بېناکې تېواو بووې و کتېبېشې بې دېست نېشان کراون و پېوېستې به بېوېه بېر و کاتېبېک و فېاشېک و پاسېوانېک هېه ، وا ديار بوو ، به ټټوېه بېريان ټازې کړدبوو (کاتېب) مېن بېرې ، کاتېبېکې دې لې بوو به ناو نېشانې به ټټوېه بېر ، کې ناوې (صادق) بوو ، پاسېوانېش شېعېه يېکې څېکې وې بوو ، ناوې (ماجد) بوو. پېشېوېرېکېش به ناوې مېمد ځېشناو ټوېش هېر کور دې عا ئيدون بوو . هېرچېندې مې هېو ټټکېم دا بې ټوېه هېر له وې بېنېمېوې ، ټېگېر نه جېفم به دېش نه بې لاني کېم شار بوو ، به ټام به ټټوېه بېر نه يېسېلماند ، مېشې له دې ځېما وټم دېبا يېم عېبېاسيېش ټاقې بکېمېوې ، ټټمې بووېن به کېټېگې ټاقېکړدنېوې.

ټټژي چوونېان بې ديارې کړدېن ، پاش ټوېه ټېوان له گېه به ټټوېه بېري تازې دانراوې کتېبځانې تازې عېبېاسيېه کتېبېکېانېان دامېزان د بوو ، وا ديار بوو به ټټوېه بېري گشتې کتېبځانې نه جېف ځېشې سېردانې کړدبوو ، پېش ټوېه مې بېم ، کې چووم هېموو شتېک دانرا بوو ، کتېبځانېه يېکې ځنجلانې تازې له سېر شېقامې گشتيې ناحيې ، بچووک به ټام تا ټادېه کې بې ناحيېه يېکې وېکې عېبېاسيېه کې هېر پېوېست نه بوو ، چوونکې له هېموو ټو ماوېه يې له وې بووم ، نزېکې سا ټټکې دېبوو بېست کېس نه هاتن کتېب بېخو ټننېوې ټان بځوازن.

عېبېاسيېه ناحيېکې پېرش و بېاو بوو ، ځانوو و باخچې له قېد ځې

زیاتری تـځـدا بوو، ده که وـځـته سهر ځـووباری فورات ههر به و هـځـیه و هـځـه وایه کی مامناو هندی هه بوو، له چاو نه جف و کووفه (که ناحیه که سهر به کووفه بوو) تا ځـاډه یه ځـهاوینان هه ست د ه کرد چه ند پله یه ځـفـځـنکتره، به ځـام چونکه گهرمایه که ی به هـځـی فوراته وه ځـدار بوو ، زـځـرجار به تایبه تی که پله ی گهرما بهرز ده بوو وه به تایبه تی ځـیه ځـکی وه ځـمن که نیوهی ته مه نم له ناوچه ی شاخا ویدا به سهر بردبوو ، گهرما که ی به هـځـی (ځـ) وه هه ناسه ی ته نگ ده کردم ، دانیشـتـووانی عه بباسیه زـځـربه ی زـځـری ته گهر ځـه ځـکی ته و ځـنه بن وه کو من ، عهره بی شیعه مه زره به کان ته بعیان له چاو ځـه ځـکی که ربه لا نه ځـنه جف ، هه ستم نه کرد بیان هـځـی یارمه تی من وه ځـنه فیکراو ځـک بدن ، ته نانه ت جاروبار گو ځـم له هه ند ځـنا ځـازبوونیش ده بوو له بهرام بهر حکوومه ت که ته وانه چین به سهر ځـمه یان وهر کردوون ، مه به ستیان ځـمه بوو که به هـځـسمی پـځـیان ده گوتین (ته لئه کراډ ته لعائیدوون).

من که چوومه کتـځـبخانه و ده سبه کاری ځـم نووسی ، به ځـوه بهری کتـځـبخانه م ده ناسی، چونکه وه ځـوتم هه ردوو کمان له کتـځـبخانه ی نه جف ناو نیشانمان (کاتب) بوو ، ناوی باوکیم بیر نه ماوه ، پیاو ځـکی کورته با ځـا له من به ته مه نتر بوو ، به ځـام هه میشه هزی ده کرد پـځـزل بدا وه کو به ځـوه بهر ځـی بنو ځـنځـ (موباره که) من بیر له چی ده که مه وه ، ته و خه ریکی چی ، هاتبوو مـځـزه که ی ځـی لای سهره وه به کورسی زیاده وه له م سهر و ته وسهر دانا بوو، هی منیشی له خواره وهی خواره وه له قوژبنه که ی لای ده رگا...

ته وانه هیچی ځـی سهرنجی من نه بوون ، چوون ههر له نه جف وه ختی کاتبا یه تی کا برام خو ځـندبوو وه ، گرینگ لای من شو ځـنی مانه وه م بوو، به ځـوه بهر به ځـی ما ځـی له نه جف بوو، هاتوچووی ده کرد و به که یفی ځـی بوو ، که چی به منی ده گوت (لازم نلتزم بالدوام کاکه) واته پـځـویسته ئیلتزام به ده وامه وه بکه ین ، له کاتـځـکدا ته وهی ئیش بوو نه مان بوو ، نه که س ده هات کتـځـبـځـ بخو ځـنځـته وه نه که س کتـځـبـځـکی ده خواست. ځـستاش تـځـنه گه یستم ته و کتـځـبخانه یان ځـا له و ځـدا کردبوو وه ، منیش پـځـم وت سه ید صادق ته ی له کو ځـنیشته ځـم ، وتی ځـا له کووفه له ته ځـل به ، نزیکه و تـځـمسیش هه رده م هه یه به ینی ته ره و کووفه واته عه بباسیه و کووفه ، وتم مووچه که م ته وه نده نییه ځـت ده زانی بایی ته ځـل و خواردن و هاتوچوو بکا... وتی ده که واته ځـ موراجه عه ی ناحیه (نه شی گوت بهر ځـوه بهری ناحیه) وتی ناحیه بکه ، وتم ئینجا ناحیه چیم ځـا ده کا ، وتی نووسخه یه کی نه قلی تـځـیان پـځـداون بزانه چیت ځـا ده کمن ، له و ئان و ساته دا بووم هاتمه ده ره وه بچمه ناحیه ، ناحیه به به ینـځـک له سهره وهی کتـځـبخانه بوو ، به جاده دا ده ځـیستم ، ناکاو وه ځـته وهی خه ون ځـا تووشی قادر بووم ، ته دی نا ځـم وه ځـخه ون وابوو،

قادر مهجید قشوری هاو و هاوپلم له به شکی سهره تایی و هه موو ناوه ندی تا سه می ناوه ندیمان له دوا ناوه ندی گه لای هی تکه هاو ته و او کرد بوو ، ئه و زوو ژنی هه نا بوو مندا یشی هه بوون بجه له باوک و دایک و خوشکی، هه بانگم کردن و نه کردن باوه ش به یه کداگرتنمان تکی کرده وه ، ناحیه هه له بیر چوه وه ، چوینه چایخان که یه ک ، که به حساب له ناو بازار بوو ، بازار که له خیدا له سه چوار دوکان زیاتر نه بوو ، ئه و حیکایه تی خای ، من حیکایه تی خایم به دوور و درژی گه لایه وه ، بام ده رکوت مای له عه بباسیه به رامهر کتبخانه ئه ویش له یه کک له فهرمانگه کاندای دامه زرای بوو ، وای دیار بوو که هه خزاندار بوو هه ژمارهی خزانه کهشیان زرای بوو ، خانویه کیان پدا بوو ، مای ده ودا بوو ، ئه وه نده پکه وه له و دانیشترین که کی ناحیه ی نه ما و ده وام ته و او بوو ، وتی ئه مشه و لای من به خوا که ریمه ب سبه ین.

قادر مهجید قشوری، به ئه سه کوردی باکووره ، ده یان سا که وتوونه ته باشوور ، ئستا دوکتای له شه ریعت هه یه و مام ستایه له یه کک له ک لیژه کانی زانکی سه لاهه ددین له هه ولر، ئه و هه ر که مایان له عه بباسیه بوو ک لیژی فیهی له نه جه ف ته و او کرد و پاشان دیراسه ی باای ته و او کردوو و شایه دنامه ی دوکتای هه لایه وه ، ئه و شه وه له مای قادی مامه وه ، مایه وهشیان باوکی هحه تی که به داخه وه له و کچی دوا یی کرد به ناچاری له گه ستانی شیعان (وادی السلام) به خاکمان سپارد، هه روه ها دایکی و خزانه که یشی منیان پشتر ده ناسی ، مایکی به ز بوون هه میشه له و ماوه ی له و بووم زرای یارمه تی به تایبه تی یارمه تی مه عنه وی و ددانه وه ، زراجارانیش به ز ته کلیفی نان خواردن و ئه مانه ی له ده کردم ، نموونه ی هاو و هاوپلکی به وه فا و قه دری براده رزان.

ئه و شه وه تا به ره به یان له گه قادر دانیشترین یاده وه ره کانمان ده گه لانه وه ب به یانی سه عاتی نی سهر له به یانی تیشتم له مای ئه وان خوارد سه عات ب ده ی به یانی ده هات، پکه وه به ره و ناحیه چووین ، من داوام له کرد له گه م ببت ، چونکه پشی من له و بوو، هه ند له فهرمانبه رانی ناحیه شی ده ناسی ، پشتر چووینه لای کاتبی ناحیه ، قادر منی پ ناساند، که فهرمانبه ری کتبخانه ی گشتیم و تازه له نه جه فه وه گواستراومه ته وه عه بباسیه ، کاتب ناحیه یه کسه ر وتی ده زانین ، چونکه نووسخه یه ک له نووسراوی گواستنه وه ی ب ئمه ش ها تووه ، پاشان وتی: کاکه ئمه ئاگادار کراوینه ته وه که پویست ده کا هه موو ئه واره یه ک له ناحیه خت بناسنی و ئیمزا بکه ی. منیش وتم یانی چن؟ وتی ئه وه ته علیماته له ئه منی نه جه فه وه بمان ها تووه ، وتم بچی به ز من چه پسم ، وتی نا نا به مام ئه وه ئه مره پویسته

نهجف خٲت بگره و چاپخانهی (النعمان) که خاوه نهکهی زٲر ٲٲزی دهگرتم، به تایبته تی دوا ی ئهوی ئه و هه موو کتٲبیه بهرگ نهکراوه حق نه دراوانه ی شهر فنامهم له کٲٲ کرده وه، ٲٲم وت جه ناب حا ٲ و حیکایه تم ئه وه یه ، ئوستاز خٲ من عائیدونم کافر نیم ، به ٲکو وابکه ی م. مسته فای باوکی به ٲٲوه بهری ناحیه ببینم چاره سهر ٲکم بکا ، خوا هه ٲناگر ٲ خٲی به ئٲٲمبٲلی خٲی بردمییه ما ٲی م، مسته فای باوکی به ٲٲوه بهری ناحیه...

بٲٲخٲری هٲٲناین ، خاوه نی چاپخانه وتی کاکهت له بیره ، دیار بوو ناسیمییه وه ، ئینجا حا ٲ و مه سه له کم به درٲژی بٲ باس کرد ، جار ٲ تاو ٲک داما پاشان دوو جار وتی (لاحول و ولا قوه الا باللّه) ئینجا ٲووی له من کرد و وتی : (شوف کاکه هذا کلب بن کلب هذا بعثی ماکو جاره ویا) بزانه ببینه کاکه ئه و سه گی کو ٲی سه گه به عسیه به و مانایه ی به قسه ی ناکا .

منیش بٲ موجه له وتم : نا مام ٲستا حاشا له جه نابت .. وتی : نا نه خٲر منیش له ی ٲازی نیم.

به ههر حا ٲ ، ههم به هٲی ئه و و ههروه ها به هٲی خاوه نی چاپخانه ی (النعمان) ه وه که شه فاعه تییان بٲ لای به ٲٲوه بهری گشتی کتٲبخانه گشتییه کانی نهجف بٲ کردم که کتٲبخانه ی عه بباسییه ش سهر به ئه و بوو تا ٲازی بکه ن به وه ی له بینای کتٲبخانه که خٲی بم ٲنمه وه ، ئه وه بوو به ته له فٲن به به ٲٲوه بهری کتٲبخانه ی عه بباسییه ی وت با کاکه له کتٲبخانه بم ٲنٲته وه ، بزانه هه و ٲده شو ٲنٲکی بٲ دیاری بکه له و ٲ .

به م جٲره هه وارم گواسته وه کتٲبخانه و له قه سا بخانه ٲزگارم بوو و نه خته ئا هٲکم ها ته وه بهر ، به ٲام پاشی چی ، دوا ی ئه وه ی سٲ مانگ و نیو ٲٲستم بر درایه ده بباغخانه و له بارود ٲخٲکی دهروونی وادا بووم که به ٲاستیش به قسه بٲم ناگ ٲٲدر ٲته وه ..

کتٲبخانه ی گشتی عه بباسییه (ناوه که ی وا بوو) له سهر شه قامی سه ره کیدا بوو ، له لایه کی دی نزیک بوو له ما ٲی قادری هاو ٲٲ و هاو ٲٲلی چه ندان سا ٲی ته مه نم له قوتا بخانه ی سه ره تای ی و ناوه ندی و دواناوه ندی گه ٲا هٲی تٲکه ٲا و که له و ئان و ساتیدا بٲم بوو به خدری زینده به تایبته تی که ئه و به ما ٲ و مندا ٲه وه له و بوو.

بینای کتٲبخانه چونکه بینایه کی نو ٲ بوو له بابته تی ئه سبابی ته ندروستی پاک و ته میز بوو ، ههر به وه شٲا ده رکه وت که ههر پاش چه ند ٲٲژیکی که م هٲزم ها ته وه بهر و که وته وه سهر خو ٲندنه وه و نووسین ، ئٲٲوارانییش زٲرجار له گه ٲ قادر بووایه یا به ته نٲ ٲیاسه یه کم به سهر پرده که له که ناری زٲی (فوورات)یدا ده کرد ، یا له چاپخانه بچووکه که ی ناحیه که که با بخانه تا قانه که ی ناحیه شی به

تهكهوه بوو داده نيشتم ئينجا بهر بهرې ئاواره دهچوومه ناحيه لای
سامر ئه فهندي ئيمزام دهکرد که به ښمن لارم و به هېچ لايه کدا
نهچووم ..

ئو بارهش ماوهی چنډ مانگه کی خایاند ، پاشان چارم نه ما بیرم له
پلانک کردهوه ، نه دهکرا وهک چه پس وایم و نه توانم به سه فهریش
به هېچ لايه کدا بچم ، به قادرم وت به یارم داوه خه م نه خه ش بکهم لم
باره یه وه به کو یارمه تیم بدهی ، بهم جاره به تانییه کم له خه م لوول
دهدا و قادریش دهستی ده گرتم و ده بیردنه ناحیه و له و ش نووسراوی
حهوا ه کردنی نه خه شخانه ی کوو فهایان به ده کردم .

جاری یه کم به دکتورم وت که عه رب بوو : به کو چنډ ښمن
ئيجازم به بنووسی بچم له به غدا چاره سهری خه م بکهم ، خوا
هه ناگر به یی کردم ..

پاشان له جاری دووه مډا به ښمن که وت دکتور کی کوردم دیته وه له هه مان
نه خه شخانه کاری دهکرد ، خه کی زاخه بوو ، به داخه وه ناوه که یم
به بیر نه ماوه ، وه زع و حا ی خه م ته گه یاند وتم به کو وا بکه ی
ناوه ناوه ئيجازم به بنووسی ، استی مهردانه هاته پش ، بهم
جاره که دهچوومه به غدا یش دهچوومه لای هر سه هوانشاد ، م. عزیز
گهردی و کارډ گه لای و حکیم کاکه وه یس که له حه یده رخانه -
شه قامی ه شید خانوویان گرتبوو ، نهوی استیه کاکه حکیم له و
ناسی نه وه ده مه له به شی کمپیه ته ری وه زاره تی پلاندانی عیراقی کاری
دهکرد ، به ام م. عزیز و کارډ دسستی زووترم بوون .

به و حا ه چنډ مانگه کم له به ینی دهوام و ناوه ناوه ی ئيجازه به
به غدا به ښمن کرد. زار جار براده رانی تریشم ده دیتن ، که هه بوون له
به غدا ده ژیان ، هه شبوون وهک خه م هر یهک به لايه کدا که وتبوون ،
شکرک به کهس که له (به غدا ديه) ی شاری وومادی ده ژیا ، هه روه ها
حه سمن هه مه زان (حاکم حه سمن) یش هر له و ناوه بوو ، وایزانم نازاد
جنډیا نیش هر له و ده ور به ره بوو .

زار جار ښمن کده که وت له براده رانی هه ول تریش که ده هاتنه به غدا ی
ښمن که وتی یه کدی مان دهکرد له چایخانه بووایه یا له سهر شه قام .

به غدا شار که له قبوو کردنی غه ربیان له هه ول ر دهچه نه گهر
له پشتر نه به ، به یه هه موو جار که ده هاتمه به غدا ، ئاه کم
ده هاته وه بهر ، نه وسا له و شه قامی ه شید و جمهووری و سه عدوونه به
ده یان کوردت به جل و بهرگی کور دیه وه ده دی ، جگه له وهش به غدا وهک
نه وهی بنکه ی فره نگی عه ره بی بوو له هه موو نه و ښمن نامه و
گه قارانه ی لای به او ده کرانه وه و نه وانه ی له دنیای عه ره بستان و
ده ره وه یدا به ی ده هاتن ، بنکه ی کولتوور و ښمن بیری کور دیش بوو

به‌وهی زـربەیی هه‌ره زـیری ، ئەگەر نهـم هه‌موو ئـزانمه و گـۆفـار و کـتـێـبانەیی به کوردی بـۆـئـاوده‌کرانه‌وه له به‌غداييـ بوون ، مه‌گەر يه‌ك دوو چاپخانه‌ی دواکه‌وتوو له هه‌ولـێـر و سلـێـمانی ئه‌ویدی چاپخانه پـێـشکه‌وتووکان له به‌غداييـ بوون ، ته‌نانه‌ت کرێکاری چاپخانه‌کان زـربەیی هه‌ره زـریان که لهو ئـزانمه و گـۆفـارانە و هه‌روه‌ها کـتـێـب تاپیکردن تا ماوه‌یه‌کی زـێـر عه‌ره‌ب بوون و ده‌بووایه نووسینی کوردییان به هـێـکی لاری وشه لـێـکدا بـۆـاندنه‌وه بچـێـته به‌ر ده‌ست تا تـێـکه‌یی نه‌که‌ن چونکه تـێـی نه‌ده‌گه‌یشتن و کوردییان نه‌ده‌زانی .

به‌م دوايیه وابزانم ده‌وروبه‌ری سا‌ی 1972 یا 1973 چاپخانه‌یه‌کی پـێـشکه‌وتوو له هه‌ولـێـر دامه‌زرا که سه‌ر به وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده‌ی عیراقی بوو (چاپخانه‌ی په‌روه‌رده ژماره 2) که ئه‌ویش تایبته‌ت بوو به چاپکردنی کـتـێـبی قوتابخانه و ئه‌میری بوو کـتـێـبی دی چاپ نه‌ده‌کردن .

بـێـجگه له‌وه‌ی کـێـکی زانیاری کورد ، که پاشان دوا‌ی هه‌رای 1975 کرا به ده‌سته‌ی کورد له کـێـکی زانیاری عیراق و کـێـمه‌یی ئـشـنبیری کوردی و به‌ئـوه‌به‌رایه‌تی خوێندنی کوردی و ئـادیـی کوردی به‌غدا و ده‌زگای هاوکاری که له دوایدا بوو به ده‌زگای ئـشـنبیری و بـۆـاوکردنه‌وه‌ی کوردی و ژماره‌یه‌کی زـێـر له خوێندکارانی کورد له زانکـێـکانی به‌غدا که به‌رچاو بوون و هه‌ست به جموجـێـی و چالاکیان ده‌کرا هه‌میشه لهو کـێـکی و سیمینارانه که له باره‌گای کـێـمه‌یی ئـشـنبیری کوردی له گه‌ه‌کی وه‌زیریه پـێـشکه‌ش ده‌کران ئاماده ده‌بوون و به‌شداری کارایان تـێـدا ده‌کرد.

به‌هه‌ر حاـڵ تا حه‌وت هه‌شت مانگی دی هه‌ر وا مامه‌وه ، هه‌موو ئـوارانیـش ده‌بووایه له ناحیه (ئیسپاتی وجود بکه‌م) لهو ماوه‌یه‌ش که له کـتـێـبخانه ده‌مامه‌وه و ده‌وام و نووستنم هه‌ر له‌و بوو کابرای پاسه‌وانیش که ناوی (ماجد) بوو هه‌ند جار هه‌ر به‌دوایی نه‌ده‌هات ئەگەر جارجاریش به‌اتبووایه ته‌نیا يه‌ك دوو سه‌عات ده‌مایه‌وه و ده‌ئـیشـت به‌و حسابی من به‌رده‌وام له‌و ده‌بووم پاسه‌وانیه‌که‌یشی به‌من سپارد بوو!!

سـێـپایه‌کی عه‌لاوه‌ددین (علاءالدین) ی لـێـ بوو چـێـشت و چام پـێـ ئاماده ده‌کرد وه‌کی دی شه‌وانه زـربەیی کاتم به خوێندنه‌وه به‌سه‌ر ده‌برد ، گـۆـپـه‌کانم هه‌یچی نه‌ده‌کوژانده‌وه ، هه‌میشه هه‌ بوون ، به‌وه‌ش هه‌ست به ته‌نیا‌یی کردنم سووکتر ده‌بوو وه‌ك داریوش ده‌ئـێـ (له هه‌ر کوـێـدا چـرا هه‌ئـێـ له ترسی ته‌نیا‌یی بوونه) که خودی گـۆـرانیه‌کانی داریـشـخـێـشی به‌شـکی دی بوون له دـێـنه‌وایی و سه‌بری ئه‌و ئـزگاره زینده‌به‌تا نه‌ ..

هه‌ند جاریش به‌ئـێـژ دوا‌ی ده‌وام چه‌ند سه‌عاتـێـك ده‌چوومه کووفه و له‌و ئەگەر زه‌خیره و سه‌وزه‌یه‌کم پـێـویست بووایه ده‌مه‌ئـنا ، جاریش هه‌بوو

هەر له عەبباسیە دەمامەوێ لای قادر لە ماڵیان یاخود پێکەوێ
پیاوسەیکمان بە کەنارەکانی فوورات دا دەکرد یا دەچووینە
چایخانە کە ..

ورده ورده هه‌ندێ براده‌ری عه‌ره‌بیشم بێ په‌یدا بوون ، له‌وانه‌ یه‌كێك
به‌ ناوی (حه‌لیم) كه‌ كوێی شێخێكی ئه‌و ده‌قه‌ره‌ بوو ، ئه‌و ده‌م له‌ پێلی
شه‌شمی ئاماده‌یی له‌ نه‌جف ده‌یخوێند دوا‌ی چه‌ندان سا‌ڵ به‌ ئه‌فسه‌ری
پله‌ نه‌قیب له‌ هه‌ولێر بینیمه‌وه‌ وا دیار بوو له‌ سه‌ربازگه‌ی هه‌ولێر
ده‌وامی ده‌کرد .

ئهم حا‌ڵ و باره‌ وا تێده‌په‌ی و ژیا‌نی ئێمه‌ش به‌و شێوه‌ وه‌سكه‌ره‌ ،
نه‌شمانده‌زانی تا كه‌ی به‌رده‌وام ده‌بێ و ده‌گه‌ینه‌ كوێ و چیمان لێ دێ ..

جاروبار كه‌ ئیجازه‌یان پێ دا‌بووما‌یه‌ ده‌چوومه‌ لای براده‌رانی كه‌ربه‌لا
و چه‌ند شه‌وێك ده‌مامه‌وه‌ ، زێرجاریش پێکەوێ له‌گه‌ڵ د. سعدی و ملازم
شوان و حه‌سه‌ن گه‌رمیا‌نی له‌و به‌ینه‌ ده‌هاتینه‌ (تو‌ریج) كه‌ وه‌ك وتم
یا نه‌ی لێ بوو ، چونكه‌ نه‌ كه‌ربه‌لا و نه‌ نه‌جف یا نه‌یان لێ نه‌بوو .
به‌م جێره‌ له‌ عەبباسیە به‌رده‌وام بووم ، تا ئێژێ له‌ ئێژنامه
خوێندمانه‌وه‌ كه‌ (به‌)وه‌به‌ری گشتیی ده‌زگای ئێشیری و
بێاو‌کردنه‌وه‌ی كوردی)یان كووشتوه‌ ، ئاستیی من دوور و نزیک ئه‌و
پیاوهم نه‌دی بوو نه‌ ناسیوو ، به‌لام ده‌یانگوت خه‌ڵکی سلێمانیه‌ و
یه‌كه‌مین به‌یا‌نی كوده‌تای به‌عس له‌ 1968 ئه‌و له‌ ئادی‌دا
خوێندویه‌تیوه‌ ، ده‌یانگوت به‌ ده‌ستی ئه‌نقه‌ست و به‌ پلان دژی زمان و
كولتوو‌ری كوردی بووه‌ و قه‌ت به‌ كوردی قسه‌ی نه‌کردوووه‌ و ئه‌وه‌یشی
نووسیویه‌تی بێیان کردوووه‌ به‌ كوردی كه‌ له‌ ئێژنامه‌ی (هاو‌کاری)
بێاوی ده‌کرده‌وه‌ ، ئاستیی له‌ زه‌مانی ئه‌ودا زێر له‌ نووسه‌رانی كورد
له‌ بێاو‌کردنه‌وه‌ی به‌ره‌مه‌کانیا‌ن خێیان له‌ بێاو‌کراوه‌کانی ده‌زگا
ده‌پاراست ، كه‌ یه‌كێکیان من خێم بووم .

هه‌ر دوو ئێژ پاش بێاو‌بوونه‌وه‌ی ئه‌و هه‌وا‌یه‌ له‌ ئێژنامه‌کانی عیراق ،
له‌ کتێبخانه‌ بووم كه‌ پیاوانی ئه‌منی عەبباسیە هاتن یه‌كه‌م جار به‌
ئاسایی پێیان وتم له‌ ئه‌منی نه‌جف داوات ده‌که‌ن ، منیش وام زانی
هه‌ر بێ مه‌سه‌له‌ی مانه‌وه‌ له‌ کتێبخانه‌ یا شتێکی له‌و باب‌ه‌ته‌ بێ یه‌
به‌ ئاساییم وه‌رگرت له‌گه‌ڵیان چووم ، به‌ ئێککه‌وت برا‌بچووکی قادر
له‌ به‌ر ده‌رگای ما‌ڵه‌وه‌یان بوو (بێ ئاگادار کردنه‌وه‌ی قادر) پێم وت
مسته‌فا ئه‌گه‌ر قادر ها‌ته‌وه‌ بێ نه‌ژادیا‌ن برد ، وتم با هه‌ر بزانی ،
ده‌نا بیرم له‌وه‌ نه‌ده‌کرده‌وه‌ یا شتێکم به‌ خێم شک نه‌ده‌هات ، ئه‌و
کاته‌ تا ئێپه‌ینیش من له‌ هیج حزبێك یا ئێکخستنه‌ك نه‌بووم ، به‌هه‌ر
حا‌ڵ منیا‌ن برد بێ ئه‌منی نه‌جف ، كه‌گه‌یشتی‌نه‌ ئه‌و ، هه‌ر
به‌گه‌یشتمان ، منیا‌ن برده‌ ژوو‌رێك دوو كه‌سی لێ بوون به‌جلوبه‌رگی

مهده نی .

پاش ئه وهی ناو و ناو نیشان نیان لـ پرسیم من ههر ئه وه ندهم گوت (استاذ اگدر اعرف انی لیش هنا) ئوستاز ئایا ده توانم بز انم من بـ لـ ره م؟ ههر که ئه وه م گوت، یه کـ کیان که به پـ وه بوو ، زـ ته بـ زیك بوو هـ شتا هـ ته مه نی له به ینی 40 تا 45 سا هـ ده بوو چه ند زلله یه کی لـ دام له گه هـ کـ مه یك جویی ناشیرین به وهی وای پیشان دا که من چـ نـ ناز انم بـ لـ ره م . ههر چه ندی وه هـ و بیلام زـ ر بـ هـ نایه وه سوودی دوا ی ئه وه بانگی کرد منیان برده دهره وه ، گه راجـ کی لـ بوو له ژـ ر زه مین ده چوو، منیان له و گه راجه دانا .

پاش دوو سه عات زیاتر . . که متر، دوو کهس هاتن سواری ئـ تـ مبیله کی پیکابی گه وره ی شـ فرلـ تیان کردم و هاتینه دهره وه . سه رته تا نه مزانی بـ کوـ م ده بهن ، استی نه شموـ را چیترا پرسیار بکه م . .

پاش که میکـ یشتن ، زانیم به ره و هـ گای شاری (حیله) یه ، له و ده مه دا نه ختیک ترسام به هـ ام به سه رخـ م نه هـ نا ، له هه مانکاتدا زـ رم تینو بوو ، چونکه ههم گه رما بوو، هه میش له به یانییه وه ئاوم نه خوارد بوو وه . .

به م جـ ره ، ئـ تـ مبیله که هـ زـ ر به خـ رای ده یشت و له هچ سه یتهره و بازگه یه کیش نه ده وه ستا یه کسهر تـ ده په یـ .

گه یشتینه (حیله) ، وام زانی له وی ده مه یـ نه وه . .

نه خیر له (حیله) یش هـ ت بووین که له (حیله) هـ ت بووین ترسم زیاتر بوو جورئه تم دایه به رخـ م و له کا برای له گه م بوو پرسى (اگدر اعرف وین نروح) ده کرـ بز انم بـ کوـ ده چین . .

ئه و بـ ئه وه ی ته ماشام بکا ته نیا گوتی (بعدین) واته پاشان . . به هه رجا هـ تـ مبیله ده یشت، ورده ورده له گه هـ بـ ینی هـ گادا زانیم ده چین به غذا به هـ ام تا ئه و کاتهش که نزیک بووینه وه له به غذا ئه وه نده ی بیرم ده کرده وه نه مه زانی بـ چی گیراوم .

ده ورو به ری سه عاتی 2 دووی پاش نیوه هـ گه یشتنه به غذا ئـ تـ مبیله که به ره و ساحه ی ئه نده لووسی نزیک (قصر الابيض) یـ . .

چوه کـ انیک ، خـ ی له کـ انیکی ئاسایی ده چوو ، پاشان له بهر ده رگای خانویه ک وه ستا ، خانویه کانی ئه و گه هـ که زـ ربه یان خانووی تا هـ ده یه ک گه وره بوون . .

منیان هـ نایه خواره وه و بر دمیانه ژووره وه له و له ناو خانوه که بر دمیانه ژوورـ کـ کا برایه کی لـ اکشا بوو له سه ر قهره و له یه ک وادیاره بوو ئه فسه ری ئه من بـ ت چونکه ژووره که مـ ز و کورسیشی تـ دا بوو ، کا برا به عه ره بی به کا برای اکشاوی گوت: (سیدی هذا نزا د، جینا من النجف) واته گه وره م ئه وه نه ژاده که ئه و به (نزا د) ناوی

بردم و له نه جف هيناومانه. کابرا يه کسر هه ستايه وه وهك بـ
تاوانبارکي بزربووي چهنه ساـهـيان دـزيبـتهـوه وتي: (ئي ئي..)
پاشان ته ماشايه کي مني کرد به نه وعـك و
کابرا به پـشهـخي دام..

که هاتينه دهره وه، يه کسر چاويان به ستم و ده ستيان گرم نزيکه
ئاوا سـهـت مه تريک، که متر زياتر پـيشـتين وا دياربوو لهو خانوه
دوورکه وتبووينه وه. وه ختيک چاويان کردم وه له شوـنيـکي تر بووين،
لهو برديمانه ژـرزه مينـك که به په يژه بـي چووين بنميچي زـر نزم
بوو، دواي ئه وه کابرا بهر و باخهـي پشکنيم پاکت و شخاتم پـ
بوو، شخاته که لـ ستاندم و پاکه ته که دامه وه و وتي ههر وه ختيک
که دهرگا داخرا سه يريکي ده وروبهری خـم کرد لهو ژـر زه مينه،
استي جگه له هه ست به ته نيایي کردن ترسايشم و ئيتر وام لـ کدایه وه
ده بي ئيخباريه کي زـر گه ورهم لـ کرابي..

ژـرزه مينه که مرـف نه يده تواني بهـ اوهـستان تـيدا ابوـهـستـ بهـهـي
ئه وه بنميچي زـر نزم بوو. زـر ريش پيس بوو، ته نانه ت پاشماوه
پيسايشي تـدا بوو، ديواره کاني هه ند نووسيني به سه ره وه بوو،
هه ند کيان ناو و پـژي گرتن و بهـهـاـبووني خـي
که هه ند کيانم ديت، استي زـر په شـکام که هه بوو دوو تا سـ مانگ
لهو ژـر زه مينه دا ماوه ته وه، به تاييه تي که ژـرزه مينه که هيج
ووناکيه کي تـدا نه بوو.

بهـام ده نگه ده نگي خهـکي ئاسايي (پـواران) له دهره وه ده هات دوو
په نجره ي درـژوو کاني بچووکي له لای سه ره وه هه بوو.
به هه رجا، من داواي ئاگرم نه کرده وه پاکه تيکي به غدام پـ بوو،
جگه رهم به جگه ره داده گيرساند..

تينيوويه تي هـزي له بهر بـيـبوم قورگم وشك ببوو پـکه وه نووسا بوو
، نه مده زاني چي بکه م، تـ حساب بکه له به يانيه وه که ئـستا
ئـواره يه کي دره نگه و بهو پـژه درـژانه ي هاوين و بهم گهرمايه ي
به غدا ئاوم نه خواردبووه وه.

دونيا تاريک داهات، ژـرزه مينه که زـر تاريک بوو، تاريکي لهو ئان
و ساتانه دا ده يان خهـيا ت بـ دـنـد..

ده وري سه عاتي 9 ي شهو، ده نگي پـم هاته بهرگوـ به ره ولای دهرگا که به
په يژه که وه ده هاتنه خوار به پـي ئه و زانياريانه ي هه مـوو و
له زيندانيانم بيستبوو، يه کسر خهـيا م بـ شتي خراپ چوو، له دـي
خـمدا وتم ده مبهن ده مکوژن، له هه مان کاتيشدا بيرم له وه ده کرده وه
، تـ بـي من له سه ر چي گيرابم، کي ئيخباري لـ کردبم و شتي من
لهو فيکر و خهـيا نه دا بووم که دهرگايان کرده وه، دوو کهس بوون،
يه کيان وتي (گوم) واته (هسته)، ئيتر به پيشهـخـيان دام

به ره وسه ره وه...

به يه كه م جار پاش چه ندين سعات، چاوم به ناوه داني وون بووه وه ،
به ام زرم تينوو بوو. به يه كه كيانه م گوت زرم تينووه، وتي
:(بعدين) واته دوايي..

منيان برد له پيش ژوور كيانه دانام وتيان (ئينته زير) واته چاوه
به..

كا برا چووه ژووره وه، ماوه يه كي كورت له ژووره وه بوو هاته دهره وه ،
پي و تم وهره! پش خي دام به ژووره وه.

ژووره كه م ز و كورسي و قه نه فعي له بوو ، له ژووري نه فسر ده چوو،
دوو كه سي له بوون يه كه كيانه له پشتي م زه كه وه به كه ما ي
سه نته نه ته وه دانيشتبوو ، نه وه ي ديكه يان له ته نيش م زه كه چه ند
وه ره قه يه كي سپي له به رده م بوو قه م مكي له سهر

(*) (به ختي هاش يا كه م م ي چه وت) له نه س دا نه مه ناوونيشاني
يادداشته كاني باوكم بوو كه نزيكه ي نه سته و قسوور لاپه هي ف سكاب
(A4) ي ده ستخت بوو ، به جگه له چه ندان و نه و ديك م نتي گرینگ كه
به داخ كي ز ره وه به به ردماني ف كه له گه خانوو و ما مان سا ي
1974 له گه ا ه تيا چوو .